

In gesprek met mr. R.J. Nelissen

Sinds 1983 is mr. R.J. Nelissen de voorzitter van de Raad van Bestuur van de Amro Bank. In deze periode heeft hij de publiciteit nooit geschuwd, maar ook nooit echt gezocht. Hij heeft wat in het jargon heet een enigszins low profile. Dat zal de komende twee jaar wel anders zijn, want vanaf 1 juni is hij tevens voorzitter van de Nederlandse Bankiersvereniging. Van de hem wel toegedichte stugheid bleek in het gesprek niet veel. Hij was ontspannen en vriendelijk en formuleerde eerder ironisch dan bedachtzaam. Bovenal bleek hij diplomatiek: een topbankier die graag goed werk levert.

Vindt u het een eer om voorzitter van de NBV te zijn?

Schrijft u eerst maar op dat ik er niet naar heb gesolliciteerd. Ik vind het een eer om de voorzitter van de Raad van Bestuur van de Amro Bank te zijn. Die functie houdt in dat je bepaalde taken toevallen en een periode voorzitterschap van de NBV is daar één van.

Kunt u enigszins inschatten hoeveel tijd het u gaat kosten?

Geenszins. Het is voor mij de eerste keer en dat kunt u dus beter over twee jaar vragen. Het eerste jaar ben ik niet tevens voorzitter van het College van Overleg. Die functie valt nu de Rabo een jaar te beurt. Qua tijdsbeslag maakt dat voor mijzelf niet zo veel uit, u weet dat de voorzitter van de NBV dan vice-voorzitter van het CvO is, maar misschien dat het mijn Amro-stafmedewerkers wat scheelt. Al naar gelang de zaken die spelen, wordt er op de staf van de bank die de voorzitter levert een intensief beroep gedaan.

Voor hen lijkt het mij aardig dat zij een informatievoorsprong hebben op collega's van andere banken.

Dat zie ik niet. Het voorbereidende werk

wordt vrijwel altijd gedaan in commissieverband. De NBV kent tientallen interbancaire commissies, waarin vertegenwoordigers van diverse banken zitting hebben. Ook het CvO kent reeksen commissies. Nu steeds meer aangelegenheden niet eerst door de NVB maar terstond door het CvO behandeld worden – en u weet dat sedert 1 april ook de Postbank daar deel van uitmaakt – kan er van een informatievoorsprong nauwelijks sprake zijn. Ik begrijp dan ook niet wat u met een informatievoorsprong zou kunnen bedoelen.

Instituten als DNB, CPB, Financiën verzamelen statistische gegevens die in een vroeg stadium een indicatie kunnen geven voor bijv. een conjunctuur- of betalingsbalansomslag, maar die nog niet rijp zijn voor officiële publicatie. Zulke informatie komt dan maar langzaam naar buiten en wie in de eerste kring zit kan daar het meeste voordeel mee doen.

De instituten die u noemt, zijn niet de enige die toekomstprojecties maken. Bijvoorbeeld bij Amro beschikken wij over een economisch bureau van hoge kwaliteit, dat zeer wel in staat is eigen projecties te maken. Dat gebeurt ook en die brengen wij zelf naar buiten; wij – en dat

is bij de andere grote banken niet anders – fungeren dus ook zelf als informatiebron. Nu is mijn ervaring dat al deze projecties wel van elkaar verschillen qua, laat ik zeggen, amplitude, maar zelden qua richting. Of bijvoorbeeld een betalingsbalanssaldo toe- danwel afneemt, daarover bestaat nooit verschil van mening, hoogstens over de mate waarin. Ik begrijp dus nog steeds niet waar u heen wilt.

Een mooi – of lelijk – voorbeeld is de betalingsbalansomslag in het 4e kwartaal van 1986. Voordat die publiek werd, stemde DNB haar monetaire beleid er al op af; de voortzetting van de beperkte dijkbewaking werd erop gestoeld en ook het voorzichtige geldmarktbeleid. De banken die zelf een vertegenwoordiger in het overlegcircuit hebben, zullen derhalve een informatie- én commerciële voorsprong hebben gehad.

Ik kan dat niet met u eens zijn. Ik zei u al dat het meeste voorbereidende werk wordt gedaan in commissieverband. De informatie wordt dan ook snel en breed verspreid. Bovendien zijn de kleinere banken in vrijwel alle belangrijke commissies vertegenwoordigd. Het is een kwestie van afwegen. Het gaat dikwijls zo dat DNB een voorstel doet en de banken een tegenvoorstel maken. Natuurlijk is degene die zo'n tegenvoorstel uitdenkt, daarvan als eerste op de hoogte. Onderschat echter de hoge kosten niet die moeten worden gemaakt om op alle terreinen een hoog gekwalificeerde staf in stand te houden.

Van de niet-bestuursbanken heeft u nooit klachten gehad?

Zo is het.

Blijkens de krantenverslagen was u op uw persconferentie in maart niet erg tevreden.

den over het kleine monetaire beleid van DNB.

Dat heb ik ook gelezen. Ik ben begonnen te zeggen dat ik het een goed beleid vind om de gulden aansluiting te laten houden met de Duitse mark. Vervolgens heb ik opgemerkt dat de flexibiliteit die het systeem biedt er niet voor niets is en ik heb afgesloten met de constatering dat ten tijde van de jongste Duitse discontoverlaging de omstandigheden bepaald niet geschikt waren om experimenten te beginnen. De rentestructuur was niet optimaal en wij zaten nog met een opslag op de debetrente. Dit laatste is toen snel ongedaan gemaakt en zoals u weet naar de mening van sommigen zelfs te snel.

Vindt u dat DNB – even afgezien van de omstandigheden in de eerste maanden van dit jaar – in haar kleine monetaire beleid meer lef zou moeten tonen?

Het woord lef zou ik nooit gebruiken in samenhang met het woord bank en zeker niet met centrale bank. Ik bedoel dat het geen wet van Meden en Perzen is dat DNB precies in de voetstappen van haar Duitse zuster treedt. Als de omstandigheden het toelaten en de gulden zich in rustig en ondiep water bevindt, zou DNB zeer wel zelf het voortouw kunnen nemen.

Over de economie worden de laatste tijd nogal sombere geluiden geuit. Acht u de kans op zulke gunstige omstandigheden de komende tijd aanwezig?

Ik denk dat de gelegenheid zich in de komende paar jaar wel een keer zal voordoen. Gerelateerd aan West-Duitsland ben ik niet zo somber. Dat heb ik overigens ook op de persconferentie gezegd.

De komende paar jaar, dat duurt nog lang.

In dit verband reken ik 1987 ook tot de komende paar jaar.

Over de beperkte dijkbewaking hebt u zich minder expliciet uitgelaten.

Onze opvatting is bekend. Zoals u weet, hebben wij in ons jaarverslag daar e.e.a. over geschreven. Gegeven de economische ontwikkeling in Nederland en gegeven ook de liberalisatie van de geld- en kapitaalmarkten, hebben wij nogal wat problemen met de beperkte dijkbewaking.

Wat is het verschil tussen een kredietrestrictie en een beperkte dijkbewaking? De

mogelijke sancties?

U zoekt het in de goede richting. Verder wordt de ruimte onder een kredietrestrictie onder de diverse banken geïndividualiseerd en bij de dijkbewaking niet.

Vorig jaar is het het bankwezen niet helemaal gelukt aan de Herenvoornemens te voldoen. Zal het in 1987 wel lukken?

Curriculum vitae

Naam: Nelissen
 Voornamen: Roelof Johannus
 Geboortedatum: 04.04.1931
 Gehuwd met: A.M. van der Kelen
 Kinderen: 4
 Studie: Rechten aan de Katholieke Universiteit van Nijmegen; doctoraal examen in 1956.
 Huidige functie: Voorzitter Raad van Bestuur Amsterdam-Rotterdam Bank NV

Vroegere functies:
 1956: Sociaal Fonds Bouwnijverheid, Amsterdam
 1956: Nederlandse Katholieke Middenstandsbond
 1962: Nederlandse Katholieke Middenstandsbond, Algemeen Secretaris tot 1969
 1962: EEG Detailhandelorganisaties, secretaris gedurende enkele jaren
 1963: Tweede Kamer der Staten-Generaal, lid
 1969: Federatie van de Katholieke en Christelijke Ondernemersverbonden, Algemeen Secretaris
 1970: Minister van Economische Zaken
 1971: Vice-Premier en Minister van Financiën (tot 1973)

Functies bij Amro:
 1973: Adviseur
 1974: Lid Raad van Bestuur
 1979: Vice-voorzitter Raad van Bestuur
 1983: Voorzitter Raad van Bestuur

Dat op ieder meetpunt binnen de aangegeven grenzen zou worden gebleven, lijkt mij niet waarschijnlijk. Maar dat ligt ook een beetje aan de systematiek van het meten. De basis vormt niet de totale kredietverlening, maar de expansie van het netto-geldscheppende bedrijf. Daardoor gaan een paar miljard aan bijv. kasgeldleningen – en die gaan snel in en uit – al gauw voor een paar procent meetellen. Technisch kan het niet anders dan rekenen van peildatum naar peildatum en dat maakt van de uitkomst te meer een toevalligheid. Wat wel mogelijk lijkt, is binnen de geest van de afspraken te blijven, d.w.z. gemeten gemiddeld van dag tot dag over 365 dagen.

Een ander onderwerp dat continu ter discussie staat, is het structuurbeleid. Wat voor ontwikkelingen zijn op dit terrein te verwachten?

Dit onderwerp staat voor medio 1988 op de rol en ik verwacht en cours de route geen ontwikkelingen die het nodig maken de draad eerder op te pakken. Intussen krijgt Den Haag de gelegenheid om zijn gedachten uit te laten kristalliseren.

U noemde al terloops het CvO-lidmaatschap van de Postbank. Hoe hartelijk is de samenwerking?

De verschillende banken hebben in toemende mate materieel gelijkgerichte belangen. Dat leidt ertoe dat steeds meer zaken in het CvO aan de orde komen. In voorkomende gevallen kan de Postbank dus gewoon mee gaan doen in de technische commissies van het CvO. Met uitzondering uiteraard van het betalingsverkeer – dat is uit het CvO gelicht – en van de klachtenprocedures, want dat had de Postbank al zelf met de consumentenorganisaties geregeld.

Wanneer zal de tarifiëring in het betalingsverkeer eens geregeld zijn?

Ik denk niet dat het 'geregeld' wordt. Wel zullen er – en dat is denk ik dichterbij dan men veelal meent – een aantal betaaldiensten te zijner tijd niet meer gratis zijn. Over de wijze waarop, is iedereen nu intern aan het plussen en minnen.

Komt er een stelsel van provisies enerzijds en creditrente anderzijds?

De vormen die gekozen zullen worden, zullen mijns inziens moeilijk als 'een stelsel' te kwalificeren zijn en wat de eventuele creditrente betreft, die zal bij

de huidige rentestand niet bijster hoog kunnen zijn.

De Postbank heeft ook een eigen versie Algemene Voorwaarden.

Inderdaad. Wij zijn nu nog in overleg onder auspiciën van de SER-commissie Consumentenaangelegenheden. Ik verwacht dat dit op korte termijn kan worden afgesloten. Wie weet of over een jaar of zes de convergentie niet zo ver is voortgeschreden dat dan beider versies door één kunnen worden vervangen.

Ook steeds meer spaarbanken opteren voor een algemene-bankstatuut. Vreest u die concurrentie op de zakelijke markt?
Ongetwijfeld zal deze of gene enig commercieel succes hebben. Een tweede is de vraag of het rendabel zal zijn en een derde is of het hinderlijk wordt voor de overigen. Ik heb in elk geval geen schrik in de benen.

Een belangrijk voorbeeld van gelijkgerichte belangen is het verweer tegen de criminaliteit.

Op het punt van de beveiliging werken wij al heel lang samen, ook met de Postbank. Wij hebben nu dit voorjaar in het openbaar een beroep gedaan op politie en justitie voor meer preventieve support en actieve opsporing. Zelf hebben wij werkelijk kosten noch moeite gespaard en al het mogelijke gedaan om het geweld bui-

ten de deur te houden en nog verdergaande eigen preventie zou rechtstreeks ten koste gaan van de dienstverlening. Moeten wij dan soms besluiten geen chartale geldhandelingen meer te doen?

Tot voor kort werd er over bankbeveiliging alleen in beperkte kring gesproken. Is er nu een duidelijke beleidswijziging?
Wij hebben het onderwerp nooit doodgewegen, maar het is natuurlijk geen promotie-item. Van een beleidswijziging is derhalve geen sprake. Het is zo dat er zich in de tweede helft van vorig jaar een aantal gruwelijkheden hebben voorgedaan – en wat er dit voorjaar in Nijmegen afspeelde was ook onverkwikkelijk – die de druppels vormden die de emmer deden overlopen. Nogmaals, het is zeer verdrietig dat we voor dit onderwerp de publieke aandacht moesten vragen.

Daarmee concurreert u met de oude vrouwtjes in de tram om de bescherming van politie en justitie.

Ons personeel en onze cliënten bestaan ook uit gewone mensen. Het is heus geen pretje om in je eentje 's morgens een bankkantoor te moeten openen en je weet dat het niet uitgesloten is dat een crimineel je rustig zit op te wachten. Bij degenen die een overval is overkomen – en dat zijn er intussen heel wat – maakt dat een heel diepe indruk, zo iets gaat je niet in de koude kleren zitten. Via begeleiding

van betrokkenen proberen wij daarbij zoveel mogelijk hulp te bieden.

Is er verontrusting in het kantorennet?

Nu eens hier, dan weer daar. Als er een tijd lang in een regio niets gebeurd is, ebt dat gevoel langzaam weg. Het is gelukkig nog niet zo dat het kantorennet niet meer te bemannen is.

Een ander punt van gemeenschappelijk belang is de fiscale nieuwsgaring bij banken. Er was toch een gedragscode banken/fiscus?

Die is er nog steeds en naar ons inzicht werkt hij bevredigend. Wij denken ook niet dat de fiscus een tegenovergestelde opvatting heeft. Maar blijkbaar is de fiscus er veel aan gelegen algehele informatie te krijgen en ook 'serievragen' te kunnen stellen.

Wat is daar tegen?

Ik vrees dat het doel, althans het resultaat, in geen verhouding zal blijken te staan tot de middelen. Het is weliswaar niet zo dat de economie dan a.g.v. kapitaalvlucht meteen droogbloedt, maar het geeft een spanning in het financiële systeem, doordat geld uit het bankcircuit wordt getrokken en elders en in een andere vorm beschikbaar komt. De aandacht zou m.i. veel meer gericht moeten worden op betere voorlichting en verhoging van een aantal ingestelde bedragen. Aan het laatste is men kennelijk van plan iets te doen, maar nog lang niet voldoende. Veel verdergaande maatregelen, óók in de tarievensfeer, zijn nodig om de belastingmoraal te doen verbeteren.

Een punt apart in dit geheel zijn de hoge kosten die voor de banken verbonden zijn aan de verschaffing van de informatie die de fiscus wil. Geautomatiseerde systemen zullen moeten worden gewijzigd en meer gegevens zullen moeten worden vastgelegd en opgeslagen. En het gaat om grote bedragen. Wij vinden het alleszins redelijk, dat als ons de verplichting wordt opgelegd die gegevens te verschaffen, de fiscus ook bereid moet zijn de daaraan verbonden kosten te betalen.

Wij hebben in Nederland eigenlijk al een situatie, waarbij het geld buiten het bankcircuit om stroomt, in die zin dat de besparingen de omweg via de institutionele beleggers volgen. Moet het kapitaaldekingsstelsel niet worden afgeschaft?

Dat is wat al te rigoureuus. In elk geval

mogen wij in het licht van de ontwikkeling van de bevolkingssamenstelling blij zijn dat in een deel van onze oudedagsvoorziening wordt voorzien langs de weg van het kapitaaldeckingsstelsel. Het lijkt er bovendien op dat de overheid enig oog krijgt voor fiscale concurrentieverhoudingen. Tenslotte moet u niet uit het oog verliezen dat natuurlijk de AOW als omslagstelsel is ingericht.

Heeft het bankwezen eigenlijk al een lobbyist in Den Haag?

Nee. Op tal van terreinen is DNB onze gesprekspartner. In Den Haag doen wij natuurlijk mee in VNO-verband en verschillende banken zijn ook lid van het NCW. Wel moet ik constateren dat de frequentie en de veelheid van met Den Haag bespreekwaardige zaken toeneemt. Om een paar voorbeelden te noemen: vennootschapsrecht, wet op de jaarrekening, de afboeking van boetes van bankrekeningen door de overheid, de beveiligingsproblematiek, de belastingwetgeving. Ik denk dat wij er – gezien ook de onderwerpen die u al aan de orde stelt – goed aan zouden doen ons in de residentie ook rechtstreeks te laten horen.

Het bankwezen is erg in ontwikkeling. Voorziet u een verdere verschuiving in de richting van de banque d'affaires?

Dat laatste past vandaag niet in de Nederlandse verhoudingen, maar geen enkele evolutie wordt ooit afgesloten. Zo zijn

bijvoorbeeld vandaag alle banken betrokken bij venture capital-activiteiten middels participaties in PPM-en en eigen participatiemaatschappijen. Wij zijn nu ook druk bezig met de incorporatie van electronic banking.

Zal electronic banking het aangezicht van het bankwezen veranderen?

Electronic banking gaat grote veranderingen te weeg brengen, maar of het wezen van de banken zal veranderen betwijfel ik. Ik denk dat het tot additionele dienstverlening leidt, maar dat op vele terreinen het menselijke contact tussen bankier en cliënt zal blijven bestaan. Naast de weilandwinkels en postorderbedrijven is er immers ook nog altijd plaats voor de winkel om de hoek.

Een deel van het publiek ervaart de bankier en met name de kredietverlener als iemand met een machtspositie.

Dat is niet terecht. Maar misschien heeft dat gevoel iets te maken met het gevoel van onbehagen dat je wel eens in een garage hebt. Je weet niet wat er aan de hand is en nog veel minder wat ze er eigenlijk aan doen. En dat is vervelend als het om je portemonnee gaat. Dat ligt veel meer in de privé-sfeer. En vergeet niet dat het financiële verkeer nóg veel meer in de privé-sfeer ligt. Hoeveel echtelieden zijn er niet die niet op de hoogte zijn van elkaars spaarsaldo?

Laten we dit gesprek afsluiten met een mooi onderwerp, de liberalisering. Bent u tevreden met de deregulering?

Wat is er mooier dan vrijheid. Wat eerst niet mocht, mag nu wel. Dat vind ik positief. Het is me niet ontgaan dat er zich geen spectaculaire veranderingen op de geld- en kapitaalmarkt hebben voorgedaan en dat ervaar ik ook als zeer positief. Dat bewijst namelijk hoe efficiënt onze financiële markten al werkten.

De institutionele beleggers mopperen. Die zeggen dat alles wat inmiddels bedacht is, slechts ten profijte van de emittenten en de banken uitvalt.

Toch doen de banken nog steeds in call, deposito's, kasgeld en onderhandse leningen. Mijn kinderen hebben thuis highly sophisticated geluidsapparatuur, maar mijn vrouw wil een radio met alleen een aan- en uitknop. Zo'n keuzemogelijkheid bestaat en je kunt je afvragen wie nu het meest verwend is. ■

Drs. J.J.M. Schipper

Geknipt voor U

In deze rubriek, die bedoeld is als lezers-service, worden slechts vacatures ter herinnering gebracht, waarvoor kortelings elders is geadverteerd. Er is een selectie gemaakt van de advertenties die zich op dezelfde doelgroepen richten als dit maandblad Bank- en effectenbedrijf.

Ervaren beleggingsadviseur

Albert De Bary; HEAO-niveau; meerjarige ervaring; ouder dan 33 jr.

Medewerker IAD

Nutspaarbank Den Haag; NIVRA-opl. t.m. adm. org.; controle-ervaring bij voorkeur bij bank.

Hoofd interne controle Middelenbeheer

Postbank; bedrijfsecon. bezig met accountancy-studie; de relevante NIBE-modules; 3 jaar ervaring.

Stafmedewerker beleggingen pensioenfonds

Gasunie; econ. op acc. niveau; ervaring; ca. 30 jr.

Medewerker Concern-accountantsdienst

ABN; SPD of HEAO-BE; bij voorkeur controle-ervaring bij fin. instelling.

Academici voor int. kredietverlening

Amro; minimaal 2 jr. ervaring met int. kred.; ca. 32 jr.

Kredietacceptanten cons. krediet en hypotheek

VOLA; HAVO/HEAO; ervaring; relevante NIBE-cursussen; 25-35 jr.

Account manager

Commerzbank Nederland; HEAO-niveau; vakkennis en ervaring.

Econoom

DNB; studiedienst; mon. specialisatie; bij voorkeur ervaring; tot 35 jr.

Project-financier

NIB; bedr. econ. of jurist op acc. niveau; ruime financieringservaring; commercieel talent, analytisch vermogen; tot ca. 40 jr.

Hoofd bedrijven

Rabobank Sevenum; HBO-niveau; vakstudies bedrijfsfin. en verzekeringen.

Medewerker Onderhandse en Geldmarktleningen

ABP; HBO-opleiding; enige beleggingservaring.

Hoofd administratie effectenrelaties

Rabobank Nederland; HEAO-niveau; 30-40 jr.